

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes De Deo Homine, Sive De Incarnatione Filii Dei

Hurtado de Mendoza, Pedro

Antverpiae, 1634

Sectio III. Deus illo primo decreto voluit existentiam Christi propter nos, &
in emendationem peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82720](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82720)

S. Thom.
1. 2. art. 3.

probationem respondeo, Christum à parte rei futurum passibilem determinatè, aut determinatè impassibilem: at pro illo priori non consideratur nisi substantia Christi secundum se, cuius accidentia sunt passibilitas & impassibilitas proxima: substantia autem potest concipi præcisa per intellectum ab accidentibus posterioribus, à quibus non pendet à priori. Quod clarè patet in potentia libera, quæ secundum se neque dicit amorem, neque amoris carentiam, sed tantum potestiam ad utrumque: & quamvis à parte rei in toto instanti reali non potest esse nisi cum amore determinatè, aut determinatè cum carentia amoris; tamen prius ratione concipitur secundum suam substantiam, ut est indifferens ad utrumque. Iam ostendi disp. 8. Physicorum in prioritate rationis & naturæ duo includi: alterum est entitas causæ secundum se, alterum cognitio illius entitatis, quæ illam solum contempletur ut existentem, effectum verò non contempletur ut existentem. Ita hoc signum rationis includit ex parte obiecti solum substantiam Christi ut existentem, non verò proximam passibilitatem, aut impassibilitatem: ex parte verò Dei includit cognitionem intuitivam de illa substantia sola, non verò de passibilitate, aut impassibilitate, quas ut existentes non contempletur Deus illa cognitione. Quod negari non potest in alijs accidentibus: homo enim non potest existere sine cruciatibus gehennæ, aut sine illorum carentia; & tamen Deus prius ratione contempletur hominem ut existentem quam cum aliquo ex illis accidentibus. idem dico de vocatione Romæ aut Hierosolymis. At verò in secundo signo rationis contempletur Deus conditionem, quam expectat à Christo: qui si eligit vitam passibilem, ponit conditionem propter quam Deus decerneret efficaciter proximam passibilitatem; quæ iam decreta videtur à Deo intuitivè, & constituit tertium signum rationis. Si verò Christus eligit vitam impassibilem, continget omnino idem. Ex quibus liquidò constat, Deum nihil confusè amare aut cognoscere. Rationem à priori huius doctrinæ indicavi, quia substantia potest decerni prius ratione, quam accidentia à quibus non pendet.

§. 14. Inde deduces, Deum scientia simplicis intelligentiæ cognoscere pro illo priori Christum necessariò existurum cum altera parte contradictionis, nempe passibilitate aut impassibilitate. item cognoscit, utriusque esse capacem humanitatem Christi, passibilitatis quidem naturaliter; impassibilitatis autem obediencialiter. Scientia autem media cognoscit Christum fore passibilem determinatè, si peccaret Adamus, & Christus eligeret vitam passibilem: eadem autem scientiâ cognoscit Christum fore impassibilem, si opposita conditio admittatur. Scientia autem absoluta in illo primo signo rationis, non concipitur Deus ut videns passibilitatem existentem, neque impassibilitatem, neque determinatè, neque confusè. Quia illud signum rationis constituitur ex sola substantia humanitatis Christi, ut dixi §. superiori. At verò positâ iam conditione à qua dependet passibilitas, Deus illam decernit absolute alio actu ratione nostra distincto à priori, qui est posterior ratione nostra quam primum illud decretum terminatum ad substantiam Christi. Postquam autem Deus voluit efficaciter passibilitatem, illam videt ut existentem determinatè. Fundamentum harum rerum ex parte ob-

iecti nihil est præter substantiam Incarnationis independentem ab illis accidentibus, & accidentia illa dependentia ab ea substantia: ex parte verò Dei est voluntas efficax producendi substantiam illam independentem à meritis; item voluntatem efficacem producendi passibilitatem (ut ita dicam) dependentem à meritis ipsius Christi. Deus enim vno actu simplici efficit quod nos pluribus: ut ergo nos possumus tribus actibus velle donare militi equum & arma, independenter ab eius strenua pugna, & alio actu conditionato volumus eidem dare coronam si rectè pugnaverit; aut supplicium, si ignavè: viso autem illius certamine volumus actu efficaci absolute eam donare corona: ita Deus tribus actibus ratione distinctis potest efficere cum Christo ea, quæ diximus.

§. 15. Tandem Deus volens substantiam Christi, non vult virtualiter, confusè passibilitatem aut impassibilitatem: sed decretum illud de substantia, item & aliud decretum conditionatum continens quasi virtualiter decretum aliud absolute & efficax de impassibilitate Christi, si ponatur conditio quam Deus expectat. Idem dico de passibilitate, si opposita ponatur conditio. Et quamvis Christus in toto instanti reali non potest existere sine altera parte contradictionis, neque Deus potest illum velle relinquere sine illa, & in toto instanti reali est necessariò habiturus voluntatem de altera, aut de altera; tamen, actibus præcisius concipitur à nobis prius velle vnum quam aliud: quia vnum est prius natura independens ab actibus Christi; aliud verò est posterius natura separabile realiter à Christo, & ab eius voluntate dependens. Solent aduersarij efformare hoc argumentum: *Christus non potest à parte rei esse sine passibilitate aut impassibilitate: ergo non potest amari efficaciter à Deo sine altera ex illis; quid non potest amari efficaciter nisi ut potest existere.* Quod argumentum est malum; cuius consequens distinguitur. non potest toto decreto adæquato versante circa Christum amari Christus ipse, quin ametur altera pars contradictionis, concedo consequentiam: quin ametur decreto inadæquato, nego consequentiam. Aliud enim est amari Christum, quin realiter ametur altera pars contradictionis in accidentibus, aliud autem amari vno actu quin eodem ametur altera pars accidentis. Primum esse non potest, quia significat in Deo realem carentiam amoris circa ea accidentia: secundum verò potest esse, quia tantum significat præcisionem amoris circa accidentia, quæ præcisa est in primo decreto. quòd si esset realiter distinctum à cæteris actibus, ut est in nobis, non attingeret realiter ea accidentia, sed esset opus alio actu realiter distincto, ut est in nobis.

S E C T I O III.

Deus illo primo decreto voluit substantiam Christi propter nos, & in emendationem peccati.

S V B S E C T I O I.

Sententia proposita.

§. 16. **D**ico Secundo. Deus illo primo decreto voluit Christum propter nos, & propter nostram

nostram salutem: item & in emendationem peccati. Hæc sententia explicabitur à §. 292. est que S. Thomæ art. 3. & eius discipulorum: quem sequuntur plures ex nostris: P. Valentia disp. 1. q. 1. puncto 7. versu Itaque de questione. P. Valquez & R. Suarez in eum articulum. P. Molina 1. p. q. 23. art. 5. disp. 1. memb. 7. maxime 8. vers. Secundus quando. P. Ragusa disp. 28. §. 9. & alij. Est tamen hoc discrimen, quòd P. Suarez ponit amatam substantiam Incarnationis, vno decreto adæquato propter ipsam, alio verò etiam adæquato propter nos; cæteri verò vnum admittunt decretum solum, illudque post præiudicium peccati ad illud emendandum.

§. 17. Quæ sententia tam clarè colligitur ex Scripturis & Sanctis, vt iudicem eam nõ posse tutò negari. Primum enim Scripturæ eam sonant aperte: Ioan. 3. 16. Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret, vt omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam: non enim misit Deus filium suum vt iudicet mundum, sed vt saluet mundum per ipsum. Quibus ostendit Christus se hominem factum vt nos saluos faceret, & emendaret à peccatis.

§. 18. Respondet Scotus in 3. dist. 7. q. 3. vers. Sed hic sunt duo dubia. omnes auctoritates exponi posse Christum venisse in carne passibili, & redemptionem ex motiuo nostræ salutis: at verò eum venturum fore deficiente peccato; quia substantia Christi decreta fuit independentè à præiudicio peccati. Hæc solutio est bipartita. Prima pars affirmat Verbum futurum hominem tamen nullum foret peccatum: quæ doctrina nullum habet periculum Theologicum. Secunda pars asserit substantiam Christi fuisse decretam independentè ab emendatione peccati. De qua doctrina non audeo idem dicere quod de prima, quam sic impugno: Christus missus fuit in emendationem peccatorum: ergo substantia Christi vt hominis decreta fuit in eum finem. Antecedens est ipsius Christi. Consequentiam probo, quia missio Christi significat substantiam Incarnationis: sed missio facta est in emendationem peccati, ergo & substantia Incarnationis. Maior propositio est S. Augustini, tom. 6. lib. contra serm. Arianorum, ali quanto post initium, his verbis: *Eo ipso à Patre missus Filius esse dicitur, quòd Filius hominibus apparuit in carne, non Pater.* Secundò, probatur ex prima ad Timot. 1. 15. *Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quòd Christus Iesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere.* Scotus autem non vult Christum missum absolutè, nec absolutè venisse vt saluos faceret peccatores.

§. 19. Vt autem hæc Scotica opinio eradicetur, recognosce c. 4. ad Galat. 4. *Misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, vt eos qui sub lege erant redimeret.* vbi constituit finem missionis Christianæ natiuitatis ex muliere, & sub lege, redemptionem hominum à peccato. Quod confirmat Ecclesia in oratione Dominicæ Palmarum: *Qui humano generi, ad imitandū humilitatis exemplum, Saluatorem nostrum carnem sumere, & crucem subire fecisti.* Quæ verba sũnt clarissima ad significandum duo effecta à Deo, vt imitemur humilitatis exemplum, alterum est carnis assumptio, alterum passio crucis; vt significetur tam substantiam Incarnationis quam accidens proximæ passibilitatis, directà à Deo ad imitandam humilitatem Christi. Substantia significatur his verbis, *carnem sumere*: passibilitas autem illis, *crucem subire.* quibus non so-

Pet. Hurtado de Mendoza de Incarn. pars I.

lùm significatur suffixio in cruce, sed omnes actiones passibiles, ob quas dixit Christus, *Discede à me q. 1. art. 3. quia mitis sum & humilis corde.* Assonat Concil. Nicen. in suo Symbolo: *Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto, ex Maria virgine, & homo factus est.* Vbi substantiam Incarnationis factam definit Ecclesia ex fine nostræ salutis: quod enim in oratione Palmarum dicit *carnem sumere*, dicit Nicen. *Descendit de cælis, & incarnatus est, & homo factus est.* Quibus verbis opponitur Scotus aperte dum dicit, *Non est factus homo pro nobis, neque propter nostram salutem descendit de cælis, sed solum propter excellentiam mysterij, & gloriam Dei inde captam.* Deinde subiicit Nicenum: *Crucifixus etiam pro nobis.* Illa coniunctio etiam, coniungit finem crucifixionis cum fine descensus de cælis, Incarnationis & effectiois hominis. Vnde miror ab aliquo auctore Catholico affirmari, Deum non fuisse factum hominem propter nostram salutem. P. Suarez prudentissimi consilij vir, vt declinaret hostictus, constituit duo decreta adæquata circa substantiam Incarnationis: alterum propter nostram salutem, alterum propter alios fines. quem hac in parte prudenter imitati sunt Scotici nonnulli: quos ego audiui in publicis disputationibus.

§. 20. Vrgeo argumentum: in sententia Scoti substantia Incarnationis non habuit pro fine salutem nostram, sed potius finis nostræ salutis fuit Christus ipse: quia in sententia Scoti dedecet Christum fieri ex fine creaturarum: sed ait primo significationis factum Christum propter eius excellentiam; tertio vel quarto datam illi passibilitatem in remedium peccati: sic argumentor: Ergo non descendit Deus de cælis, neque factus est homo, nec est incarnatus propter nos homines, & propter nostram salutem. Probo consequentiã, quia Deus factus est homo per actum illum ratione nostra primum, quo decreta est Incarnationis substantia: per quem incarnatus est, factus est homo, venit in hunc mundum, & est missus à Patre: sed per te ille primus actus non habuit pro motiuo nos homines, nec nostram salutem. qui actus si in Deo esset realiter distinctus ab actu de passibilitate Christi in remediũ peccati, vt in nobis distinguuntur actus, certè haberet realem carentiam attingendi nos, vt motiuum Incarnationis: nunc autem propter realem identitatem cum actu de passibilitate, materialiter attingit nos vt motiuum; non autem formaliter, vt concipitur pro illo primo signo rationis: fuitque indifferens vt separaretur realiter ab actu de passibilitate, non quoad entitatem (quæ est eadem in vtroque) sed quoad denominationem: ergo Deus non est factus homo, nec incarnatus est, neque descendit de cælis, nec est missus à Patre, neque venit in hunc mundum propter nos homines & propter nostram salutem. Quæ consequentia est euidentis; consequens autem est contra articulum Symboli, contra Paulum, & contra Ioan. Confirmatur. voluntas de passibilitate non est voluntas de substantia Incarnationis, sed potius eam supponit non propter nostram salutem.

§. 21. Ab eadem sententia stant pede fixo omnes Ecclesiæ Patres. S. August. tom. 10. de Verbis Apost. serm. 8. to. 9. tract. 36. in Ioan. & to. 4. lib. de Catechizan. rudib. c. 4. & tom. 1. lib. de Vera religione c. 16. & to. 10. serm. 9. de Verbis Apost. cuius

M verba

S. Thom.
q. 1. art. 3.

verba inferiùs sunt referenda, sicut & aliorum Patrum. Interim audi Basil. homil. 25. de humana Christi generatione, his verbis: *Carnem suscepit Deus, quoniam execrabilem contaminat. unq. hanc, purgatam sanctamq. reddi oportuit; infirmam ac debilem corroborari; à Deo ob peccatum alienatam conciliari, & paradiso excidentem in calum referri.* S. Cyrillus li. 4. in Italam orat. 4. vers. *Et ego dixi, ait: Apparuit enim vniuersorum seruator, vt totum orbem terrarum à morte & peccato liberaret, & sanctis charismatis illustraret eos qui per fidem ad ipsum accedunt.* Lib. 5. Theaur. c. 8. ait: *Sciebat enim mortales nos futuros propter peccatum, ac ideo ex misericordia sua ante secula constituit, vt Verbum suum homo, & initium viarum & fundamentum foret, renouaretq. hominem in se ipso factus primogenitus.* Fine verò ait: *Eodem modo creator noster Christum nostra salutis fundamentum, etiam ante initium fundauit, vt, si prauaricatione caderemus, in ipso rursus renouaremur.* Et quidem omnes Sancti, insinuantes Deum non futurum hominem, nisi Adam peccasset, & cõstituentes nostram salutem finem Incarnationis, sunt apertè ab hac sententia. Ob quod P. Maldonatus in Ioan. 3. 16. dixit hoc esse dogma fidei. Cui consentit P. Pereira in eum locum disp. 13. Cardin. Toletus in Comment. ait, finem Incarnationis esse nostram salutem, quod priùs dixerat Glossa interlinearia in eum locum.

S V B S E C T I O II.

Rationes aliquorum.

§. 22. **P.** Ragusa disp. 28. §. 16. existimat Verbum non solum factum hominem propter nos, verum neque aliter fieri potuisse: quia Incarnatio suapte natura petit aliquam necessitatem & occasionem vt fiat, quæ maximè est peccati expiatio, à cuius existentia suppositione dependet: similiter decretum de Incarnatione pender à necessitate ex suppositione peccati: ergo non potest fieri propter excellentiam mysterij, & alios fines extrinsecos independentes, ab expiatione peccati.

§. 23. Probationi antecedentis præmittit Primùm, ea quæ immediatè neque respiciunt Deum, neque in eum referuntur, non posse à Deo immediatè institui ea intentione qua se vult communicare creaturis ad sui ipsius gloriam. quod probat, quia Deus res ordinat ad se quantum ordinabiles sunt: ergo quæ non sunt ordinabiles immediatè ad Deum, non possunt ad illum immediatè referri vt materia & quantitas.

§. 24. Secundò præmittit, ea quæ immediatè & per se non respiciunt aliquem finem, dupliciter posse ad illum referri. Primùm, per alium finem immediatum, quem res illæ respiciunt per se: sicut materia respicit gloriam Dei mediante speciebus corporum compositorum, forma item mediantè composito. Secundò, respiciunt finem mediantè alio fine quem tales res non respiciunt per se immediatè, sed per solam voluntatem agentis per intellectum, vt ligna & lapides non respiciunt domum per se, sed per intentionem architecti, & planta curationem per mixtionem pharmaci.

§. 25. His positus probat antecedens ex §. 22. de dependentia Incarnationis à peccato: quia seclusa intentione agentis disponentis Incarnationem, natura intellectualis in suo supposito respicit Deum

vt finem per se immediatum: sicut quælibet natura irrationalis in suo supposito respicit hominem, vt finem propter quem est creata: ex alia parte suppositum diuinum respicit per se naturam diuinam, non verò creatam in ratione suppositi illam terminantis; humana verò natura habet ex natura sua suum proprium suppositum: ergo humana natura habet suppositum diuinum ex intentione agentis extrinsecus: ergo quod vniantur Verbum & humanitas, non habent ex ea intentione qua velit Deus ordinare opera sua, id est, naturam intellectualem in se, sed ex aliquo alio fine. quoties enim ordo aliquis non est in rebus, sed ex intentione agentis, oportet haberi ex aliquo fine extrinsecos, sicut habetur mixtio plantarum à conficiente pharmacum.

§. 26. Ex his habetur Primùm, hunc finem immediatum non esse excellentiam mysterij, neque Deum ipsam: quia Deus nihil facit excellens præter ordinem & naturam rerum ex intentione ordinaria communicandi suam bonitatem, sed ex extraordinaria habente finem extraordinarium. Secundò, habetur non esse alium finem, nisi dependentem ab occasione peccati. Probatur, quia si quis esset, esset maximè exaltatio naturæ ad ordinem supernaturalem; sed certè natura humana nihil poscit in supposito diuino, sed in suo. Item, exaltatio in suppositum diuinum non poscitur à natura humana: ergo hæc exaltatio non potest esse finis immediatus.

S V B S E C T I O III.

Impugnantur.

§. 27. **H**æc argumenta diriguntur ad probandam dependentiam Incarnationis à peccati præuisione in statu absoluto: sed neque id, nec quidquam aliud probant. Primùm do antecedens ex §. 22. exigi ab Incarnatione aliquem finem extrinsecum distinctum ab excellentia mysterij, & à gloria immediata ipsius Dei. Hic finis potest esse distinctus à redemptione à peccato, vt existente: ergo Incarnatio non pender ab existentia peccati. Probo Minorem, quia potuit Deus velle hoc mysterium ad prædestinandos homines, tenendos ne peccent, & confirmandos in gratia; sicut per te ad redimendos: qui finis est extrinsecus, excellens, extraordinarius, & tam bonus quàm redemptio à peccato. commeat igitur tam longis ambagibus nondum itur ad necessitatem peccati.

§. 28. Secundò explico finem illum de præseruatione à peccatis, si opus est ad peragendam Incarnationem occasio aliqua ex peccato. Potest hæc esse duplex: altera in statu absoluto peccati, altera in statu quem Deus decernit constituere à parte rei: in quo statu nisi Deus hominibus conferat specialem gratiam supernaturalem, labentur in multa peccata: vt nobis contingeret in hoc nostro statu nisi nos donaret tanta gratia per Christum: est ergo hic status conditionatus peccato. quod, nisi per Christum redimeremur, esset finale & sine penitentia in omnibus. Dico Incarnationem non pendere ab statu absoluto peccati, sed sufficere conditionatum statum: Deus autem potuit velle Incarnationem, vt nos per merita Christi eriperet ab imminentibus peccatis. Quod quidem in multorum

torum sententia, efficit cum sua matre, quam præseruauit à peccato originali, in quod laboretur, nisi gratia per Christum manum illi porrigeret ante lapsum. Secundò, idem efficit cum omnibus prædestinatis, quos gratia per Christum reuocat ab impenitentia finali: cur non potuit Deus idem operari mysterium, vt omnes homines eriperet ab omni peccato mortali ne in illud caderent? Igitur mysterium Incarnationis, quamuis pendeat ab extrinseca occasione peccati, non pendet à peccato vt iam existente.

§.29. Tertio, ex voluntate generali, qua Deus vult omnia opera in sui gloriam, potuit Incarnationem velle ad ostensionem eiusdem gloriae, sicut eandem gloriam potuit velle per remissionem peccati iam existentis. Probatur, quia Incarnatio in ratione obiecti potest habere connexionem cum gloria Dei independentem à peccato: ergo potuit amari ex illa voluntate generali, qua Deus amat vniuersa. Consequentia probatur, quia Deus gloriam suam non querit ex occasione peccati, nisi quia, vt obiectum, possunt remissio peccati & alia id genus cognosci ab angelis & hominibus, & referri in Deum. Antecedens probatur, quia Incarnatio cognita ab angelis & hominibus per actus supernaturales, efficit in ratione obiecti, vt cognoscantur omnia attributa diuina, quæ in eo mysterio collucet, in quo fecit Deus potentiam in brachio suo: cognoscunt magnitudinem Dei, eum que fatentur plura posse quam nos mente concipimus. Ad quod in ratione obiecti nullus est tam aptus effectus: ergo non fuit opus expectare occasionem peccati.

§.30. Quarto, quod dicitur §.23. non posse referri immediatè in Deum, quæ ipsum non respiciunt immediatè. In Deum possunt creaturæ referri Primo, relatione reali prædicamentali: Secundò, relatione reali transcendentali: Tertio, relatione extrinseca intentionali per actum voluntatis, quo creatura amatur propter Deum charitate Theologica, vel religione propter cultum, aliaue virtute, aliquo modo attingente Deum vt obiectum amatum, vel, vt terminum extrinsecum. Primo & secundo modo omnes creaturæ referuntur immediatè in Deum, (non disputo nunc de peccato) quia omnis creatura est effectus à Deo immediatè productus; ob quod referuntur immediatè ad Deum relatione effectus ad causam. Secundo modo referuntur etiam ad Deum omnes creaturæ, quia omnes illæ essent impossibiles per locum intrinsecum nisi Deus esset, in quo constitui non semel relationem transcendentalem: igitur si controuersia est de his generibus relationum, omnis creatura potest amari propter gloriam Dei, & propriam excellentiam: quia immediatè referuntur ad Deum omnis creatura. Si verò agitur de tertia relatione, omnis item creatura potest referri immediatè ad Deum: quia omnis illa potest amari charitate Theologica propter Deum prius amatum. si enim possumus nos diligere pueros homines propter Deum dilectum prius, cur non poterimus diligere Christum vt hominem? aut cur Deus ex amore sui non potuit diligere Christum, & efficere vnionem hypostaticam, sicut nos & vult & producit? Probauit vol. 2. disp. 121. à §.63. Deum amare omnia propter se ipsum immediatè, item & propter ipsa: propter se ipsum quidem, quia ex amore sui potuit producere

Pet. Hurtado de Mendoza. de Incarn. pars 1.

hæc sua bona extrinseca; propter ipsa verò amat. *s. Thom. 2. 2. q. 1. art. 2.* solas naturas intellectuales, quia per se sunt aptæ ad terminandum amorem amicitiae Dei. igitur cum hoc mysterium sit optimum inter omnia bona extrinseca Dei, item Christus vt homo sit magis amabilis quam ceteræ creaturæ; cur non potuit à Deo amari immediatè sicut amantur angeli? Vnde ad argumentum respondetur, Christum esse ex natura sua referibilem intentionaliter ad gloriam Dei independentem à peccato: vnde non potest referri magis quam est referibilis: quia est referibilis vt homo ad Deum prædicamentaliter, transcendentaliter, & intentionaliter. Quæ non sunt referibilia physice, non possunt physice referri, at possent referri intentionaliter: sicut cibus non refertur ex natura sua ad animam, potest tamen referri intentionaliter.

§.31. Quæ dicuntur §.24. egent longo examine: forma enim rationalis respicit Deum immediatè, quin mediet compositum: primum, respectu prædicamentali & transcendentali: quia etiam vt separata, retinet has relationes item respicit Deum vt obiectum, & intentionaliter, quia potest cognosci & amari propter Deum etiam vt separata. item etiam vt separata potest actibus naturalibus cognoscere & amare Deum: item visione beata & amore potest cum Deo immediatè coniungi. igitur non coniungitur Deo medio composito, sed potius compositum media anima coniungitur Deo: quia ratione animæ totus homo dicitur videre Deum. Formæ autem irrationales habent quidem ratione sui immediatam relationem transcendentalem & prædicamentalem ad Deum; in ratione autem obiecti possunt etiam ratione sui ad Deum intentionaliter referri ab angelo & anima separata; ipsæ autem neque per se, neque in composito non attingunt immediatè Deum, quia eum non possunt cognoscere. item irrationalia non referuntur ad nos ex natura sua, sed ex extrinseca voluntate Dei. Arietes enim & boues quid referuntur ad me ex natura sua potius quam inuicem? Hinc patet in toto illo §.24. nihil probari contra huius mysterij independentiam à peccato.

§.32. Nec capio quo pacto homo in supposito naturali respiciat immediatè Deum, non verò in diuino. Difficultas est, quia humanitas Christi est immediatè & physice coniuncta Deo, quo caret in supposito creato: ergo humanitas magis respicit Deum in supposito diuino, quam in proprio. Item in Christo petit visionem beatam, mutuam benevolentiam cum Deo multò magis quam in supposito naturali. Tertio, vnio hypostatica est relatio transcendentalis humanitatis ad Verbum: quia illam constituit formaliter vnitam. Igitur vt Deus amet humanitatem propter suam gloriam, & eius excellentiam, non indiget occasione extrinseca, sed satis est illius immediata cum Deo coniunctio. Ergo, sicut potuit velle Mariam cum gloria, potuit etiam & Christum velle.

§.33. Dicent: Anima Christi non petit ex natura sua vnionem. Contra: Neque Maria petit lumen gloriæ, & tamen eo dato petit visionem: ergo & datâ vnione petuntur cetera dona. & quamuis humanitas non petit vnionem, vnio tamen petit humanitatem: ergo ratione huius petitionis potest Deus velle hoc mysterium propter suam gloriam, & eius excellentiam. Quarto, Deus potest multa

M 2 velle

s. Thom.
q. 1. art. 3.

velle ad ostendendam suam gloriam, quamuis non petantur ab humanitate.

§. 34. Tandem explico quæ dixi de vnione vnio & persona Christi vt est persona humana, petunt humanitatem ad compositionem personæ Christi, vt est humana: ergo persona Christi vt humana; est per se amabilis ex illa intentione vniuersali Dei manifestandi suam gloriam, multo magis quàm puræ creaturæ: ergo vt fiat persona Christi vt est humana, non est opus alio sine extrinseco.

§. 35. Obijcis: Vnio petit humanitatem: hoc autem non sufficit, quia vnio amatur vt *quo*: vt autem aliquid fiat independenter à fine extrinseco, opus est vt terminus amatus vt *quod*, petat illum modum amoris. Contrà: Persona Christi vt diuina & humana amatur vt *quod*: vt enim persona est principium operationis vt *quod*, ita est obiectum amoris vt *quod*: persona autem vt humana petit vt *quod* tam humanitatem quàm hypostaticam vnionem. Quod argumētum est euidenter ad hominem.

SVBSECTIO IV.

Ratio à priori.

§. 36. Incarnationem factam à Deo propter nos homines & propter nostram salutem, probatur à priori ex voluntate Dei: qui potuit Incarnationem amare independenter à nostro bono vt fine, vel dependenter: cum autem Deus posset vtrumque facere, elegit Incarnationem propter nos. Sic enim Deus dilexit mundum, vt filium suum vni-genitum daret. Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Commendat autem charitatem suam Deus in nobis, &c. Denique propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de caelis, & incarnatus est. Crucifixus etiam pro nobis. Quæ in Scripturis sunt satis aperta.

SVBSECTIO V.

Ad argumenta.

§. 37. Potest obijci: Deus non potuit velle Christum propter nos, sed potius nos propter Christum, qui vt homo, optimus est inter omnia creata. Respondeo, posse esse sermonem de Christo absolute, vt est integra persona humana, vel de humanitate sola & vnione hypostatica. Nonnulli recusant Christum etiam vt hominem factum propter nos vt propter finem: quia Christus est Deus, qui non potest referri ad creaturam tamquam ad finem: humanitatem autem & vnionem fatentur factas propter nos. Respondeo questionem esse de voce, quia de omnibus rebus quas attingit quæstio, constat inter omnes Catholicos, non video absurdum, Christum vt hominem esse propter nos, tamquam propter finem *qui*, siue cuius gratia: sicut non est absurdum, Christum vt hominem esse mortuum & Patre minorem. Hæc autem controuersia non est nobis in præsentem necessaria: quia satis est Incarnationem factam propter nos homines: quia cum Deus posset eam velle & nolle, ita potuit eam velle propter nos, vt propter finem immediatum relatum ad gloriam ipsius Dei, qui est vltimus finis omnium creaturarum. Ipse autem Christus etiam vt homo, est finis *cui* nostræ salutis,

quæ directæ est in exaltationem nominis Iesu. Recognosce disp. 7. sect. 6.

§. 38. Obijcis Secundò: Deus voluit hoc mysterium propter eius excellentiam: ergo non propter nos. Respondeo, concessio antecedenti negari consequentiam: Deus enim potest vno actu indiuisibili amare creaturam propter se ipsum, & propter ipsam: & quemadmodum eam refert ad seipsum eodem actu quo illam amat propter ipsam, potest eodem actu vniam amare propter aliam. quæ cognosces volum. 2. disp. 121. vbi probaui nullam creaturam amari à Deo, nisi propter se ipsum, cum quo componitur vt ametur propter ipsam. Itaque decreto de Incarnatione tria formalia obiecta præfigo: primum, est Deus ipse; secundum, excellentia ipsius mysterij; tertium, nostra prædestinatio, & redemptio. Adde quartum, exaltationem nominis Christi pet nostram prædestinationem.

§. 39. Obijcis Tertio: Ergo Christus non est amatus propter se, sed propter nos, quia redemptio est finis Incarnationis: Incarnatio autem non est finis redemptionis. Nego consequentiam: quia quamuis substantia Christi vt hominis, siue substantia Incarnationis & humanitatis Christi, non est finis *qui* redemptionis nostræ: quia substantia vnionis non acquiritur per prædestinationem nostram, sed potius prædestinatio per Incarnationem; tamen substantia Incarnationis est amata propter ipsam, quod satis est ad rationem finis, vt ostendi volum. 2. ea disp. 121.

§. 40. Obijcis Quarto: Ergo Christus non est finis nostri: quod est contra Tridentinum sess. 6. cap. 7. Nego consequentiam: quia cum Christus sit absolute Deus, non potest dici non esse finis nostri, sicut non potest dici, non est Deus. Item, Christus vt homo est finis *cui* nostræ salutis, quæ amata est à Deo, propter exaltationem & gloriam Iesu: ille autem in cuius gloriam aliquid fit, est absolute finis eius rei: quia est finis *cui*, eius autem gloria est finis *qui*, siue cuius gratia. Igitur sunt illa quatuor obiecta recensita §. 38. & sine mutua causalitate. Quia substantia Christi est propter nostram salutem, vt propter finem *qui* est ea comparandus: à qua prædestinatione substantia Incarnationis non pendet in alio genere causæ: vnde salus non est propter substantiam Incarnationis vt finem *qui*, sed propter exaltationem Christi: exaltatio autem Christi non est propter nostram salutem, quod bene obseruauerunt Capreolus & Ferrara adducendi §. 51. & P. Molina adductus §. 16.

§. 41. Rogas, cur dixerint Patres, causam vniam Incarnationis esse nostram salutem, cum sint tam multa obiecta formalia? Respondeo, vix ab vilo Patrum id assertum: nullus enim excludit gloriam Dei, nec excellentiam mysterij: si quis autem id insinuauit, significat nullum esse finem diuisum ab Incarnatione, sed potius omnes cum illa connexos.

§. 42. Lorca disp. 10. num. 23. & 24. videtur huic doctrinæ aduersari: quia finis nostræ prædestinationis ponitur à Concilio, esse gloria Christi: ergo Christus & eius gloria priores sunt prædestinatione. Nego consequentiam, quod attinet ad gloriam Christi, vt dicam §. 328. quia eodem actu indiuisibili etiam ratione nostra Deus voluit illa quatuor obiecta, Christi substantiam efficaciter; nostram salutem, & Christi gloriam sub conditione; vt dicam

cam

cam §. 37. Immeritò autem negat Lorca distinctionem inter Christum quoad substantiam, & eius gloriam: non enim solum distinguuntur in re (quod Lorca non negat) sed etiam in causalitate: quia substantia Incarnationis potest comparari per media distincta ab ijs, per quæ potest comparari gloria; quia substantiam Incarnationis non meruit Christus, meruit autem exaltationem nominis, & corporis gloriam: ita potuit esse diuersus finis substantiæ Incarnationis, & exaltationis Christi.

§. 43. Scotus autem arguit: Christus non est bonum occasionatum, sed expetibile per se: ergo non est propter nostrâ salutem. Hoc argumentum non est contra hanc conclusionem, sed contra sententiam constituentem Christum dependentem à peccato absolute præuiso. sed neque contra illam aliquid probat: quia Christus non est bonum occasionatum per se, sed per accidens, potestque propter se amari, & propter aliud.

§. 44. Quod alij dicunt, Christum multum debiturum peccatoribus, est falsum: quia peccatores suis meritis non traxerunt Christum, sed potius quantum est ex parte ipsorum, tenerent manus Dei ne illum mitteret. Verum est posse dici Christo, *Non abhorres peccatores, sine quibus numquam fores, &c.* quod intelligendum est non de positiuo amore in peccato, sed de gratiarum actione, quia Deus tantum bonum eruit ex tanto malo, vt dixit Ecclesia: *O felix culpa, quæ talem ac tantum meruit habere redemptorem!* Cum verè nulla culpa sit felix, neque mereatur nisi supplicia. Quæ obserua in defensionem opinionis S. Thomæ proponenda à §. 46.

SECTIO IV.

Verum substantia Incarnationis fuerit decreta à Deo antequam peccatum prævideretur existere in statu absoluto?

§. 45. **H**Æc quæstio est molestissima, propter infinitudinem & obscuritatem opinionum. Pono aliunde in actibus diuinis concipi à nobis rationem prioris & posterioris, propter obiecta ipsa quæ amantur, vel propter modum amandi. Quando propositiones causales sunt veræ, tunc causa est prior ratione nostra: non quòd sit verè causa: in Deo enim nihil pender à causa. Dicitur autem causa improptiè accepta pro ratione, vt, *Ideo Deus videt rem existere, quia illam voluit.* non è contra: *Ideo voluit, quia vidit.* Ad quas propositiones non est opus pluribus formalitatibus obiectiuis, quia in vna sola potest noster intellectus hæc ita concipere: vt ostendi vol. 1. disp. 6. Metaphys. sect. 4. Singillatim præcipuas sententias exponam.

SVBSECTIO I.

Opinio S. Thomæ.

§. 46. **C**ONuenit inter S. Thomæ discipulos, Verbum non futurum hominem, nisi peccasset Adamus: de quo lect. 13. At verò non conuenit, verum substantia Incarnationis fuerit decreta ante vel post præuisum peccatum: Lorca, & Pet. Hurtado de Mendoza de Incarn. pars I.

alij torquentes frequenter verba S. Thom. in finistros sensus, opinantur ab eo censeri substantiam Incarnationis decretam in intentione prius ratione quàm peccatum fuerit permissum & præuisum: nihilominus Deum non futurum hominem nisi peccasset Adamus.

§. 47. Mouentur Primum ex 4. Sentent. dist. 48. q. 2. art. 2. melius eum adducerent art. 1. ad quem se rejicit illo art. 2. sicut in additionibus tertiæ partis q. 91. art. 1. quæ allegatur à Lorca art. 2. quæ in 3. p. traiecta est ex 4. Sentent. dist. 48. At certè S. Thomas ibi non dicit, nisi corporalia facta dupliciter propter hominem: Primum, propter vitæ sustentationem: Secundò, propter Dei cognitionem: at verò, hæc facta propter prædestinatos formaliter, aut propter Christum, ibi minimè dicit: facta enim fuerunt etiam propter reprobos, vt alerentur Deumque cognoscerent. Hinc autem quare colligunt sensisse S. Thom. mundum factum propter Christum, & hunc in intentione esse priorem toto mundo? ò quàm frequenter sic allegatur!

§. 48. Verosimilius afferri potest ex q. 5. de potentia art. 5. vbi concludit numerum electorum esse finem motus cælestis, qui tamdiu durabit, quamdiu sit necessarius ad eum numerum. Respondeo, nihil euinci: omnes fatemur motum cæli esse ad numerum electorum; item & omnium hominum quos Deus creare decreuit: factum est ergo cælum ex prouidentia generali omnes homines beandi, qui existere non possunt sine motu cæli. At prædestinationem & prouidentiam specialem ceptam ratione nostra ante præuisum peccatum, non dixit S. Thom.

§. 49. Allegatur præterea 4. contra Gent. cap. 97. vbi asserit omnia corporalia quodammodo facta propter hominem. Quid inde? S. Thomas se allegat lib. 3. cap. 81. vbi agit clarè de prouidentia generali Dei dirigentis omnia corporalia ad hominum commoda: igitur S. Thomas non constituit mundum productum propter Christum, neque ex speciali in electos prouidentia, sed ex generali.

§. 50. Mouentur ex hoc art. 3. ad 4. vbi S. Thom. asserit aliquorum salutem prædestinatam vt impleatur per orationem Sanctorum, & Incarnationem in remedium peccati. Respondeo, ab opposita sententia esse S. Thomam: quia executionem aliquarum rerum pertinentium ad Incarnationem comparat prædestinationi ipsius Incarnationis: neque verò dixit, *impletionem Incarnationis*, sicut dixit de prædestinatis: dixit autem, *prædestinationem Incarnationis*, quia dependet à præuiso peccato. Sic exponitur à Caiet. vers. *Ad secundum verò.*

§. 51. Est igitur opinio S. Thomæ, primum decretum efficax de substantia Incarnationis fuisse post absolute præuisum peccatum. quod clarè colligitur ex toto hoc articulo, maximè autem ad 2. vbi asserit Incarnationem fuisse effectum remedij peccati. Quærens enim, quo pacto Adamus sciuerit mysterium Incarnationis, quin sciuerit peccatum futurum? responder, posse cognosci effectum quin causa. In hunc sensum Thomam acceperunt veteres Thomistæ; Caiet. in hunc art. versu *Vnde ad singula*, verbis apertis, apertioribus autem versu sequi. Capreol. in 3. dist. 1. q. 1. art. 3. ad 2. Scoti, ait expressè finem Incarnationis fuisse remedium pecca-